

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 95/2024 vp

Vastaus kirjalliseen kysymykseen ADHD:n diagnoosien yleistymisen yhteiskunnallista vaikutuksista ja kansallisen työryhmän perustamisesta

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimittanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Mia Laihon /kok ym. näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 95/2024 vp:

Mihin toimiin hallitus ryhtyy sen varmistamiseksi, että alueellisten eroavaisuuksien taustatekijöihin, diagnoosien määrään ja laatuun puututaan, ADHD- tai muihin neurokirjoon kuuluvien häiriöiden tutkiminen ja hoito on laadullisesti tasavertaista koko Suomessa, alaikäisten kansainvälisesti korkeaan lääkitysteeseen puututaan sekä alaikäisten diagnoosit ja lääkityksen purkumahdollisuudet tai sen jatko arvioidaan määrääjoin ja

onko ADHD:n yleistymisen haasteisiin ja ratkaisujen etsimiseen suunnitteilla kansallista asiantuntijatyöryhmää ja ohjelmaa?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Lasten ja nuorten neurokehityksellisten ongelmien tutkimus- ja hoitokäytäntöä linjaavat tutkimusnäyttöön perustuvat Käypä hoito –suositukset. ADHD:n Käypä hoito -suositus on parhaillaan päivitettävänä, ja ensimmäinen autismitutkimuksen kansallinen suositus julkaistiin tammikuussa 2023. Nämä suositukset ohjeistavat oikeaan diagnostiikkaan ja lääkitykseen toteutukseen. Suosituksia noudattamalla terveydenhuollossa voidaan tuottaa laadullisesti tasavertaista ja turvallista hoitoa.

Neurokehityksellisten ongelmien hoidossa ja kuntoutuksessa keskeisiä ovat arjen tukitoimet, toimintakykyä edistävä kasvuympäristö sekä erilaiset psykososiaaliset hoito- ja tukimenetelmät. Ensisijainen hoidon ja tuen järjestämisvastuu on hyvinvointialueiden terveys- ja sosiaalipalveluilla. Lisäksi varhaiskasvatuksen, koulujen ja oppilaitosten tarjoama tuki on erittäin tärkeää. Kela täydentää kuntien ja hyvinvointialueiden palveluja järjestämällä neurokehityksellisesti oireileville lapsille, nuorille ja heidän perheilleen kuntoutuspalveluja. Petteri Orpon hallituksen ohjelman mukaan hallitus vahvistaa moniammatillista työtä nuorten hyvinvoinnin edistämiseksi muun muassa poistamalla lainsäädännöstä eri viranomaisten tiedonkulkuun liittyviä ongelmia.

Hallitus kiinnittää erityistä huomiota neuropsykiatrisesti oireilevien (nepsy) lasten palveluihin ja heidän perheittensä tukeen, diagnosointiin ja avun piiriin pääsyyn. Hallituksen mallin mukaisen lasten ja nuorten terapiatakuun tavoitteena on vahvistaa lasten ja nuorten mielenterveyden ongelmien ehkäisyä, hoidon ja tuen tasavertaista saatavuutta sosiaali- ja terveydenhuollon perustason palveluissa. Terapiatakuu, johon on varattu 35 miljoonan euron rahoitus vuodesta 2025, edistää osaltaan neurokehityksellisten häiriöiden lääkkeetöntä hoitoa parantamalla näyttöön perustuvien psykososiaalisten hoitomenetelmien saatavuutta.

Hallitusohjelman mukaisesti lasten ja nuorten neuropsykologisten häiriöiden kuntoutukseen ja kuntoutuspalveluihin panostetaan määräaikaisella ohjelmalla Kelan harkinnanvaraisen kuntoutuksen kautta. Ohjelmaan käytetään 25 miljoonaa euroa, jolla turvataan nykytasoiset kuntoutuspalvelut vuoteen 2027. Sen jälkeen hyvinvointialueiden tulee järjestää vastaavat palvelut. Siirtymää tukee juuri käynnistynyt lasten ja nuorten neuropsykiatristen palvelujen kansallinen yhteiskehittämishanke, jota Kela hallinnoi. Kaikki hyvinvointialueet ja muut keskeiset toimijat kutsutaan mukaan selkeyttämään alueellista ja kansallista työnjakoa, kehittämään palvelupolkuja sekä edistämään yhteistyötä ja hyviä käytäntöjä.

Helsingissä 2.4.2024

Sosiaali- ja terveysministeri Kaisa Juuso